

Roman Loth

Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza

Biuletyn Polonistyczny 28/3-4 (97-98), 102-106

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

towaniu osobowości dziecka (zorganizowana przy współudziale Wareszawskiego Oddziału ZLP, red. "Nurtu", Bibl. im. Raczyńskiego w Poznaniu i Bibl. Publicznej M.st. Warszawy), Poznań 1973; sesja poświęcona twórczości W. Syrokomli w 150 rocznicę urodzin poety, Inowrocław i Toruń, 15-16 VI 1973.

Materiały z w/w sesji zostały w większości opublikowane staraniem Towarzystwa i współorganizatorów sesji. Nie udało się natomiast dotąd opublikować dokumentów z sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Towarzystwo wspólnie z ZG Ligi Kobiet w Warszawie (X 1982 r.).

⁷ Wspominam tu o ostatnich wystawach, zawsze jednak Towarzystwo starało się zachować ich dokumentację w formie wydanych drukiem katalogów, współpracując ze współorganizatorami. Tak zostały wydane katalogi wspomnianych wystaw, ale wcześniej (wrzesień 1973 r.) wydaliśmy katalog z wystawy poświęconej Syrokomli, zorganizowanej wspólnie z Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie. Również w 1973 r. opracowaliśmy katalog wystawy "Ludowy i patriotyczny nurt w twórczości Teofila Lenartowicza", zorganizowanej w Toruniu, Warszawie i Włocławku.

Stanisław Szwalbe

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ TWÓRCZOŚCI JANA KASPROWICZA

Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza z siedzibą na Harendzie powstało w 1964 r. z inicjatywy i przy wybitnym udziale organizacyjnym wdowy po poecie - Marii Kasprowiczej. Do głównych celów statutowych Stowarzyszenia należy: popularyzacja artystycznych i ideowych wartości dzieła Kasprowicza; inspirowanie badań i pomoc w już prowadzonych pracach naukowych mających za przedmiot jego twórczość i życie, a także szerzej - współczesną poecie epokę literacką; propagowanie kultury języka i kultury intelektualnej; opieka nad

Harendą.

Cele swoje Stowarzyszenie realizuje prowadząc działalność, w której zakres - przedstawiony poniżej jedynie w głównych punktach - wchodzi:

- Stała obsługa ok. 25 000 osób rocznie, zwiedzających Muzeum Jana Kasprowicza na Harendzie (przyjmowanie wycieczek i gości indywidualnych, ustny komentarz, zróżnicowany zależnie od środowiska i zainteresowań słuchaczy, lekcje szkolne dotyczące Kasprowicza i Młodej Polski w lokalu Muzeum).

- Odczyty i wykłady na tematy literackie i kulturalne, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki kasprowiczońskiej, młodopolskiej i regionalnej, zwłaszcza w cyklu "Wieczory na Harendzie", których - poczynając od 1969 r. - odbyło się 63. Cykl "Wieczorów" obejmuje również imprezy artystyczne: koncerty recytatorskie i muzyczne, audycje literackie teatrów poetyckich i zespołów żywego słowa itp.

- Wystawy, organizowane poza domem Jana Kasprowicza na Harendzie: "Kasprowicz i świat Podhala" (Muzeum Tatrzańskie, 1967), "Pamiętki po Janie Kasprowiczu ze zbiorów Harendy" (tamże, 1976), ekspozycja barwnych fotogramów Harendy autorstwa Stanisława Momota "Nasz górski dom" (Biuro Wystaw Artystycznych w Zakopanem, 1978, i następnie w Inowrocławiu, Ostrowie Wielkopolskim, Poznaniu, Zielonej Górze i Łodzi).

- Inicjatywy wydawnicze; ważniejsze publikacje: Maria Kasprowiczowa, "W naszym górskim domu" (Warszawa 1969); Tadeusz Staich, "Harenda" (przewodnik po zabytkowym zespole Harendy, Kraków 1976); pocztówki z widokami Harendy; komplet przeźroczy ukazujących Muzeum i Mauzoleum Kasprowicza oraz ich otoczenie.

- Współpraca ze szkołami im. Jana Kasprowicza. Stowarzyszenie nawiązało kontakty z 23 szkołami stopnia podstawowego i

średniego; zainicjowało wymianę doświadczeń w zakresie tej części szkolnego programu, która wiąże się z osobą patrona; inspirowało i współorganizuje zloty młodzieży szkół kasprowiczowskich (od 1977 r. odbyło się ich cztery); spowodowało powstanie Rady Programowej Dyrektorów Szkół Kasprowiczowskich, sprawującej bezpośrednią opiekę nad rozwojem współpracy między szkołami.

- Uczestnictwo w pracach naukowych i popularnonaukowych dotyczących Kasprowicza. M.in. zorganizowano (współ z IBL) konferencję poświęconą poecie w pięćdziesięciolecie jego śmierci (Zakopane 1976). Udostępniano też pracownikom naukowym materiały Harendy.

- Inwentaryzacja i konserwacja muzealiów znajdujących się w domu na Harendzie.

- Porządkowanie biblioteki i archiwum Harendy. Biblioteka składa się z trzech głównych zespołów: księgozbioru Kasprowiczowskiego, obejmującego szczątki dawnych zbiorów poety oraz książki o nim; biblioteki Marii Kasprowiczowej; podręcznego księgozbioru Muzeum, rozbudowywanego systematycznie z myślą o potrzebach przyszłego ośrodka badań nad Młoda Polską. W skład archiwum wchodzi m.in. niewielki zespół rękopisów Kasprowicza, rękopisy, maszynopisy i notatki Marii Kasprowiczowej, autografy Michała Choromańskiego, wielki blok korespondencji Kasprowiczowej, obejmujący listy od kilkuset korespondentów (w tym pisarzy, historyków literatury, tłumaczy i polonistów zagranicznych), dokumenty osobiste obojga Kasprowiczów, wycinki prasowe. Do chwili obecnej wyodrębnione zostały i uporządkowane główne zespoły archiwum: rękopisy Kasprowicza oraz ok. 4000 (mniej więcej połowa) listów do Marii Kasprowiczowej.

- Prace remontowe oraz konserwacja budynku Muzeum i gro-

bowca poety. Spośród systematycznie i stopniowo prowadzonych od lat prac z tego zakresu wymienić trzeba najważniejsze: zabezpieczenie Mauzoleum Kasprowicza przed spływem wód z boczami Harendziarskiej Grapy; wybudowanie nowych schodów granitowych, wiodących od podnóża skarpy do Muzeum; kapitalny remont całego budynku, przeprowadzony jesienią 1984 r. i przy tej okazji instalacja elektrycznych pieców akumulacyjnych, co pozwoliło znacznie zmniejszyć zagrożenie pożarowe Harendy.

Od roku 1966 - od chwili przekazania mu praw własności przez Marię Kasprowicową - Stowarzyszenie jest prawnym właścicielem tej części Harendy, która należała do żony poety i w której mieści się Muzeum Jana Kasprowicza, a także części parceli oraz przyległej działki, na której położone jest Mauzoleum. W 1981 r. przekazała w zarząd Stowarzyszeniu swoją część budynku (całe pierwsze piętro oraz izbę na parterze) córka Kasprowicza, Anna Jarocka. W ten sposób cały dom znalazł się pod jedną administracją. Na pierwszym piętrze Harendy, staraniem Anny Jarockiej i według jej scenariusza, zostało przygotowane "mieszkanie-pamiątka" poświęcona córkom poety oraz Władysławowi Jarockiemu. W pomieszczeniach znajdujących się w bliskim sąsiedztwie Harendy zlokalizowano galerię obrazów Jarockiego. Bezpośrednią opiekę zarówno nad wystawą, jak i nad galerią (udostępnianą do zwiedzania w miesiącach letnich) sprawuje Stowarzyszenie.

Wśród zadań statutowych Stowarzyszenia Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza wymieniony jest również projekt wybudowania na Harendzie, w pobliżu domu poety, Ośrodka Badań Polonistycznych, mieszczącego specjalistyczną bibliotekę i stanowiącego warsztat pracy naukowej w zakresie literatury i kultury Młodej Polski. Nie tracąc z oczu tej odległej perspektywy Za-

rząd Stowarzyszenia nie widzi w bliskiej przyszłości szans na podjęcie skutecznych kroków zmierzających do jej realizacji.

Działalnością Stowarzyszenia kieruje Zarząd Główny w składzie: prezes - doc. dr hab. Roman Loth, z-cy prezesa - Mieczysław Cieciora i inż. Stanisław Marduła, sekretarz - Janina Trzebunia-Burnat, skarbnik - Janina Klakła, członkowie - mgr Łucja Dankiewicz, inż. Michał Górski (zm. 1985), mgr Zofia Grabianowska, Aleksander Zaczyński. Kierownikiem Muzeum i Biura Stowarzyszenia jest Anna Kogutkova.

Koszty własne Stowarzyszenie pokrywa z funduszy składkowych; wydatki związane z prowadzeniem Muzeum, remontami i konserwacją Harendy dokonywane są z dotacji władz miejskich i wojewódzkich. Stowarzyszenie liczy 264 członków (stan na koniec 1984 r.). Ma dwa oddziały terenowe: w Zielonej Górze (od 1978) i w Łodzi (od 1984). Stałą opiekę nad Harendą, obsługę Muzeum, galerii Władysława Jarockiego i biura Stowarzyszenia zapewnia pięć osób (w tym trzy na etatach); wszelkie inne prace (wyjąwszy konserwacje, roboty budowlane itp.) prowadzone są w formie działalności społecznej.

Roman Loth

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE - WYDZIAŁ I

/1982-1985/

Przewodniczącym I Wydziału Łódzkiego Towarzystwa Naukowego od jesieni 1982 jest prof. dr Jerzy Starnawski. Poprzedni przewodniczący - prof. dr Karol Dejna - został obecnie wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego ŁTN. Do Zarządu Wydziału I